СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 237. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 4-го грудня 1945. No. 237. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, December 4, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010, 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

СТРАЙК МОРЯКІВ ЯК ПРОТЕСТ ПРОТИ ЗАТРИМУВАННЯ ВОЯКІВ В ОКУПОВАНИХ КРАЯХ

Краева Юнія Моряків наказала своїм членам вийти в понеділок 3. грудня на 24-годинний страйк на знак протесту проти затримування вислужених вояків в окупованих краях. Протест звертається проти твердження, начеб то не було відповідного числа кораблів до перевоження вислужених вояків домів.

Внаслідок страйку у всіх американських пристанях стала робота на таких перевозових кораблях, які не заняті перевоженням вояків. Моряки, заняті на кораблях, які перевозять харчі в краї навіщені війною, або на кораблях, які вже находяться на морю, не обовязані до страйку.

СТРАЙКАРІ В АВТОМОБІЛЕВІЙ ЮНІЇ НЕГОДУЮТЬ НА УРЯД ЮНІЇ.

Юнія автомобілевих робітників згодилася на те, щоб дозволити страйкарям стати до роботи в тих фабриках Дженерал Моторс, в котрих виробляють частини, потрібні до виробу авт у підприемстві Форда або Крайзлера. Проти цієї згоди збунтувалися страйкуючі члени юнії, домагаючися наперед умови з підприемством на повний поворот страйкарів до праці.

ҐРОЗЯТЬ ПРОТИСТРАЙКОВИМИ ЗАКОНАМИ.

Конференція капіталу й праці, яка тривала у Вашинґтоні від 5 листопаду, покінчилася в пятницю 30. листопаду угодою в деяких точках, а не довела до порозуміння в інших. Головне порозуміння прийшло в справі страйку, а це в тому напрямі, щоб наперед пробувати переговорів та мирового суду. Одначе конференція вибрала постійний комітет, який мае скликати дальші конференції капіталу й праці, коли зайде потреба. Загальний погляд між провідними представниками капіталу й праці такий, що конференцію треба вважати як один із чергових кроків для наладнання спорів між підприемцями й наемцями.

У конґресі появилися голоси, щоб приспішити законодатство в праві обмеження страйків. Одначе високі урядовці заявляють, що адміністрація Трумана не буде форсувати такого законодавства, як довго е вигляди на порозуміння між підприемцями й робітниками для добровільного наладнання відносин.

БРАК ВОЄННОЇ ГОТОВОСТИ — ДОРОГА ДО ЗАГИБЕЛІ, КАЖЕ ПАТЕРСОН.

Секретар війни Патерсон написав статтю в Армі енд Нейві Джорнал, в якій звертае увагу, що на випадок ще одної війни, наш край найдеться на дорозі до загибелі, коли ми тепер не постараемось втримати таку могутню армію, яка принесла нам перемогу і добула нам провідне становище у світі. Для цієї ціли потрібна така окупаційна армія, яка покінчилаб вложений на нас обовязок і недопустила до дальшої агресії. „Колиб прийшло до ще одної війни, непідготовані будуть завойовані" — твердить Патерсон.

МАРТИН ДОМАГАЄТЬСЯ ЗАБОРОНИ ПРИМУСОВОЇ АРМІЇ У СВІТІ.

Провідник републиканської меншини в палаті репрезентантів Джозеф В. Мартин зажадав від голови Військової Комісії Мея, щоб він розпочав переслухання над його законопроектом, який домагається міжнародної заборони втримувати примусову армію. Мартин хоче, щоб його законопроект перепустити заки ще прийде до дискусії над законом про загальну обовязкову військову службу.

ЖИДИ ДАЮТЬ ПІВ МІЛІОНА НА ДОПОМОГУ ДЛЯ УКРАЇНИ.

На Другій Жидівській Конференції Ріліфу для Росії, що відбулася в ґотелю Ню Йоркер у місті Ню Йорку, рішено перевести кампанію за переведення збірки у висоті $500,000 для висилки харчів і інших життевих припасів на Совєтську Україну. Із намічевого фонду мае бути призначених $100,000 на вивінування шпиталів в Бердичеві і Житомірі, а решта мае піти на закупно харчів, убрання, й книжок.

АТОМОВЕ ТОПЛИВО ЗА ПЯТЬ ЛІТ.

Над використанням атомової енерґії для практичних цілей радили три дни визначні науковці на конференції в ґотелю Астор у Ню Йорку. У конференції брав теж участь проф. Гаролд І. Ласкі, голова британської Лейбор Парті. Найприступніше зясував практичні користи атомової сили канадійський науковець Борис Преґел. Він впевняв зібраних, що вже за пять літ можна буде отоплювати цею силою міста величини Сіетел, а кошта такого топлива будуть майже ніякові. „Сила для порушування це головна підстава усього" твердив Преґел. „Коли буде така сила даром, тоді прийде вкорочення годин праці".

Створено кооперативу для американських посилок жертвам війни в Европі

Під скороченою назвою КАРЕ (CARE), в повній назві COOPERATION FOR AMERICAN REMITTANCES TO EUROPE створили 22 допомогових аґенцій одну кооперативу для пересилання харчів малими пакунками для жертв війни в Европі. Ґенеральним директором КАРЕ є Доналд Нелсон, бувший голова Воєнної Продукційної Ради. Після зорґанізовання цеї кооперативи 28. листопаду Нелсон подав до відомости преси, що ця орґанізація це „світовий дім для поштових пересилок на доручення". Через нього можна буде закуповувати і пересилати на любу адресу в Европі пакунки з харчами. Ця кооператива буде співпрацювати тісно з УНРРА і дістане повну підтримку Президентської Допомогової Ради і департаменту стейту. Є це кооператива не обчислена на зарібки, хоч буде ведена на основі бизнесових засад. Першим містопредсідником КАРЕ є лютенант ґенерал Вилйем Н. Гаскел, який вів подібну орґанізацію після першої війни, під назвою „Сейв ди Чилдрен". Секретарем є Тамес Кеоґ з Вар Ріліф Сервис при Нешенел Кетолик Велфер Конференс, а касієром Александер Ландеско з Амерікен Джуїш Дистрибюшен Комітi. Директорами є представники таких орґанізацій, які приступили в члени цеї кооперативи. Від Злученого Українського-Американського Допомогового Комітету директором є д-р Володимир Ґалан. За словами Нелсона кооператива приступить до акції змісця так, щоб пакунки могли дійти в Европу ще на Різдво.

Значні припаси харчів, бо аж 7,700,000 готових пакунків дістала кооператива через УНРРА. Щоб український комітет міг набути для своеї допомогової акції як найбільше цих пакунків, треба, щоб місцеві комітети повисилали як найшвидше зібрані гроші до комітету в Філядельфії.

ЛИТОВЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ ВИЦОФАННЯ СОВЄТСЬКИХ ВІЙСЬК

Литовський Конґрес, який відбувся в Шікаґу в суботу 1. грудня, вислав до президента Трумана домагання, зажадати від Совєтів вицофання війська й цілого комуністичного апарату з Балтійських країв, окупованих тепер совєтською владою.

Совєти далі за право вета в О. О. Д. і проти ограничування суверенности

Московська „Правда" забрала голос в справі Орґанізації Обеднаних Держав (О. О. Д.), полемізуючи одночасно з американським становищем, висказаним президентом Труманом, і британським, виявленим бувшим міністром заграничних справ Іденом, хоч не згадує ні одного з них по імені. Супроти цього, що в Совєтах преса є контрольована урядом і пише те, що цей уряд думає, висказані „Правдою" думки є так якби думками самого уряду. Отже „Правда" є проти того, щоби скасувати принцип однозгідности між великими потуґами в Раді Забеспеки О. О. Д., як це пропонує президент Труман. Вона є теж проти того, щоби держави, що входять в склад Орґанізації Обеднаних Держав, згодились на обмеження своїх суверенних прав в користь цеї міжнародної орґанізації. „Правда" каже, що Совєти є „впертими реалістами", та що такий реалізм є потрібніший для мира; ніж „найрожевіші мрії". Теж каже, що ті, що проповідують „світовий уряд" (себто Іден), підкопують Орґанізацію Обеднаних Держав. Іден є за те, щоби поодинокі держави зрезиґнували з своеї повної суверенности в користь того світового уряду, кажучи, що повна суверенність у віці атомової бомби не мае ніякого змислу.

ТЕЖ І АНҐЛІЯ ПРОТИ НАРАД „ТРЬОХ ПОТУҐ"

Виходить, що і в Анґлії є за те, щоб не продовжувати нарад „Трьох Потуґ", як це пропонуе президент Труман. Та мабуть ще одна така нарада є конечна, щоб порозумітись з Росією щодо Орґанізації Обеднаних Держав.

ВІДДАТИ СПРАВУ АТОМОВОЇ БОМБИ АСАМБЛЕЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ О. Д.

В Анґлії роздумують над тим, що буде, як Росія не згодиться на усунення права вета з Ради Забеспеки, в якій заступлені тільки пять великих потуґ. Виринула в звязку з тим така думка, щоби справу контролі над атомовою бомбою віддати під вирішування Асамблеї Орґанізації Обеднаних Держав, а не Раді Забеспеки. В Асамблеї рішають більшістю голосів.

В АЗЕРБЕЙДЖЕНІ В ІРАНІ ВБИЛИ ҐУБЕРНАТОРА

З Теґерану, столиці Ірану, звідомляє Юнайтед Прес, що вбито іранського ґубернатора округи Мараґеґ, що є в провінції Азербейджен. Кажеться, що вбили його члени демократичної партії, що є бувшою комуністичною партією. При тому ранено полковника, що був з ґубернатором, та слугу. Теж подається, що Совєти не згодились на американську пропозицію, щоб всі аліянтські війська опустили Іран найдалі до 1. січня 1946. Теж говориться і про повстання кудрів, що мають діставати зброю від Совєтів.

ЗА МІСЦЕ ОСІДКУ О. О. Д. В АНҐЛІЇ, А НЕ В АМЕРИЦІ

Така є тепер пропаґанда в Анґлії. Як це не вдасться, то буде натиск, щоб осідок Орґанізації Обеднаних Держав не був у Сан Франсиско, а десь на сході Злучених Держав.

АМЕРИКАНСЬКІ ВОЯКИ НА ЯПОНСЬКІМ „ПРОГУЛЬКОВІМ БОСІ".—Наші хлопці, що є у військовій службі в Японії, як видно з образку, вдоволені з прогульки по одному з японських міст, яке вони оглядають з воза, що його тягне віл. Це моряки з американських кружляків Денвер і Клівленд.

У ФРАНЦІЇ УХВАЛЕНО НАЦІОНАЛІЗАЦІЮ ПЯТЬОХ БАНКІВ

Французька Конституанта ухвалила 521 голосами проти 35 націоналізацію Банку Франції та чотирох приватних банків. Ті, що голосували проти цього, заповіли, що Франція ступила на шлях фінансової руїни. Знов комуністи та соціялісти заповіли, що це щойно початок. Народні републиканці (католики) заявили, що приймають законопроект з його недомаганнями, бо така є воля загалу. Президент де Ґол поґратулював представникам за їхній поступок, кажучи, що вони тим дали доказ, що в Франції можна оживити продуктивні демократичні установи. Замітне, що Асамблея оминула отсим законом многі великі приватні банки. Сталося те по довгих дебатах і компромісах. Теж дійшло до угоди в справі відшкодовання шеровців тих банків, щодо яких ухвалено націоналізацію. Вони дістануть державні бонди.

НОВА ЛІСТА ЯПОНСЬКИХ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ.

Головна кватира ґен. МекАртура в Токйо проголосила нову лісту визначних японців, що їх обвинувачується у воєнних злочинах. В тій лісті особливо замітне є те, що тут уже є особи з цісарської крови, себто близькі свояки Гіроґіта, японського цісаря. Арештовано 59 осіб, між якими є ґенерали, адмірали, великі промисловці та банкирі, письменники, журналісти, учителі та вояки. Люди, що, як кажуть, належали в цей чи інший спосіб до правлячої кляси. Між ними є князь Морімаса Нашімото, з цісарської крови, що наглядав над святинями Шінто, себто тою релігією, що вщіплювала в населення віру в божеське походження японського цісаря, та вчила, що найбільшим щастям для японця є згинути за цісаря.

НИЩАТЬ СУБМАРИНИ.

Відділ американських вояків з 128 полку знищив в Бофу те, що лишилось в японців з їх „карликових субмарин", якими вони мабуть послугувались в часі нападу на Перл Гарбор.

ВЗИВАЮТЬ ВІРМЕН ВЕРТАТИ ДО СОВЄТІВ.

Рада народніх комісарів проголосила в Москві, що робляться приготовання, щоби дати пристановище тим вірменам, що перебувають в чужих краях, а хочуть вертати до Вірменської Совєтської Соціялістичної Республики.

НА ЯВІ СПОКІЙНІШЕ.

З Батавії звідомляють, що по кількох тижнях революційних вибухів настав на Яві відносний спокій. І то мабуть наслідком британських бомбардовань.

РАДІ, ЩО ГОРЛІ УСТУПИВ.

Комуністичні провідники в Єнан (Китай) надіються, що тепер настане зміна у відношенню Злучених Держав до Китаю. Вони раді, що покинув Китай ґен. Петрик Горлі, що був за те, щоби Злучені Держави сильно попирали китайський уряд в Чунґкінґу, себто, щоби мішатися в китайські нутрішні справи і скріпляли Чянґ Кай Шека проти комуністів. Комуністи думають, що новий амбасадор, ґен. Маршал, піде слідами президента Рузвелта і буде відноситись приязно до Єнан і Чунґкінґ.

ГОТОВІ БОРОТИСЬ І ДЕСЯТЬ РОКІВ.

Таке заявив начальник штабу комуністичної армії в Китаю представникам американської преси. Очевидно, що іде тут про боротьбу з арміями ґен. Чянґ Кай Шека. До цього він одначе додав, що думає, що не є аж так зле, та що все ще є вигляди на згоду між комуністами і націоналістами.

ХАБАРНИЦТВО В КОРЕЇ.

Заки американці заняли Корею, японці, що були при владі, разом з корейцями, що з ними співпрацювали, грабили все, що попало. Відчуваючи, що їм вже скоро прийде кінець, старались забеспечити себе фінансово. Виплачували платні на рік наперед, а теж різні бонуси, чи тим подібне, що треба назвати звичайними хабарами. З того, як кажеться, користали теж обильно й корейці.

ОСЛІПЛЮВАЛИ АЛЬКОГОЛЕМ.

В Кореї викрито зорґанізовану за ініціятивою японців Кореанську Лікарську Дослідну Компанію, що продукувала трійливий алькоґоль, наслідком якого американські вояки сліпли і гинули.

ҐЕРІНҐ І НІМЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ.

Норембeрзький суд відкривае тайну щодо цього, хто винен за підпал німецького Райхстаґу в 1933 році. Виявляється з документів, що підпалив його голяндець Марінус ван дер Люббе, але — на виразний приказ Ґерінґа. Той останній взявся за це тому, що хотів ужити підпалу парляменту як натиску на президента Ґінденбурґа, щоби дав „націстівській партії повновласти для охорони народу і держави". Теж було навперед придумано, щоби за той підпал заарештувати сотки комуністів і соціял-демократів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВІРНО ПРЕДСТАВЛЯТИ, А НЕ ДУРИТИ!

Десятки тисяч українських жертв війни і тоталітарного варварства бажалиб тепер дістатись з Европи до Злучених Держав чи Канади, чи інших земель американської півкулі. Тисячі шукають тут якогось порятунку, особистого в рідні чи знакомих, чи взагалі в американсько-українського громадянства. А десятки талановитих і визначних письменників, науковців, мистців, журналістів, редакторів надсилають до редакцій свої твори, пропонуючи співпрацю в редакціях, чи працю на якомусь українському просвітно-культурному чи релігійному полі.

Це все є природне і цілком зрозуміле явище. А тепер, як отвирається правильна поштова комунікація з біженецькими таборами під американською, британською та французькою окупацією, оті письма і благання цілком певно зростуть. І це буде теж природне й зрозуміле. Бо до когож ті нещасні люди мають вдаватись, де шукати першої помочі й поради, або хоч розради, як не серед своїх братів та сестер по крови? Хтож їх у світі краще зрозуміє і відчує, як не ми?

Та чи можемо ми тому нещастю зарадити? Чи можемо навіть при найбільших зусиллях дати таку поміч, що булаб хоч у якійсь частині вистарчальною? Ні. Такої помочі ми не є в силах дати. Це прикре для нас і для наших нещасних, але правдиве. Бо навіть якби ми могли дістати тих людей до Америки, то не маємо варстату праці на нашому полі (крім священиків!) навіть для кількох науковців, письменників, журналістів, артистів і т. д. Тому, хто тих людей інформує інакше, а так є, той тільки обдурює. Ми можемо тільки старатись, щоб тим людям вратувати життя, себто, щоб їх силою не відіслали до Советів. Це є нині найважніше. І те ми робимо. Далі можемо старатись, щоб їх десь примістили, а в першу чергу в Злучених Державах і Канаді, де моглиб знайти якусь працю і якось жити. І це теж робиться, оскільки наших сил. Ми теж даємо й скромну матеріяльну допомогу. Одиниці — одиницям; своїм рідним чи знакомим. А зорґанізований загал — зорґанізованій там еміґрації. І це все робиться. А коли іде про зорґанізовану допомогу в харчах і одежі на більші розміри, то це вже навіть наладнане у звязку з державними чинниками, чи тими установами, що є урядом затверджені.

Підносимо ці відомі речі, бо дехто баламутить листами наших людей в Европі як щодо можливостей політичної допомоги, так і матеріяльної. Тому зазначуємо ще раз: Американсько-український зорґанізований загал працює, щоби видістати звідси якнайбільшу допомогу, але працює авторитетно одиноко через свої загальні орґанізації: Український Конґресовий Комітет Америки і Злучений Український Американський Допомоговий Комітет. Ці комітети працюють в засаді для добра цілости української еміґрації в Европі, згл. для загального добра українських жертв війни, а не для окремих осіб. Це є ратунок під кожним оглядом далеко більш скомплікований від тих пакунків, грошевих посилок, чи афідевітів, що їх висилає та чи друга приватна особа. Бо це оборона загалу і допомога загалови. А коли іде про матеріяльну допомогу — то це ще така допомога, якої самостійність виборена з великим трудом, та яка є державно визнана і є ведена згідно з урядовими вимогами. А це є важне, дуже важне — з різних оглядів.

ДОГОВОРИЛИСЬ ДО ДЕЧОГО

Конференція представників капіталу й праці, яка закінчилась у Вашинґтоні 30. листопаду, припала на час загрозливого страйку в автомобілевім промислі, у якому інвестовані найбільші американські капітали та в якому теж і найсильніше зорґанізоване робітництво. Публичний інтерес зосередився з одного боку на розмірах страйку, з другого боку на питанню, як він скінчиться. Страх за наслідки непорозуміння в автомобілевому промислі збільшився ще тим, що підприємство Дженерал Моторс, яке веде перед в автомобілевому промислі, відкинуло домагання юнії автомобілевих робітників, щоби спір за підвишку плати передати мировому судови. Виглядало, що обидві спорячі сторони можуть довести справу до катастрофи саме вчасі повоєнної реконверзії. Через те з радістю треба повитати згоду на конференції праці й капіталу, щоби страйк вважати останнім способом наладнання спорів між підприємцями й робітниками. Правда, ця конференція не має нічого спільного зо страйком в автомобілевому промислі, але резолюція про право збірних переговорів і обовязок поладнування спорів при помочи інших засобів, а не страйків, може дати підставу до скорого покінчення згаданого страйку.

Конференції капіталу й праці не ворожили повного успіху. Так і сталося. На конференцію принесено тільки спірних і наболілих справ, що їх на швидку руку не можна полагодити. Та хоч би конференція не осягнула була нíщо більше як те, що вже осягнула, то вона оправдала свою працю.

Отже конференція осягнула порозуміння між представниками праці й капіталу про те, як поступати на випадок непорозумінь. Спільна резолюція в цій справі каже, що підприємець не може висувати навіть питання, чи робітнича орґанізація має право говорити в імени загалу робітників, чи то в заключуванню контрактів, чи в наладнуванню непорозумінь. Коли прийде до непорозумінь, обидві сторони мають переговорювати спокійно і без погроз, а на випадок, колиб їм важко було дійти до згоди, мають шукати посередників. Посередництво вважається вже другим ступнем в спорі, бо першим є згідливі, мирні переговори. Щойно, якби ні переговори, ні посередництво, не були успішні, можна предложити мировий суд. Та як би і суд не міг погодити обидві сторони, щойно тоді можна викликати страйк.

Усі згадані ступні в наладнуванню спорів між підприємцями й робітниками є докладніше зясовані в резолюції і над ними прийдеться ще нераз глибше призадумуватись.

Конференція не вдоволила вцілости ні загал, ні тих, що конферували. Але це вже важне, що обидві сторони праця і капітал — пізнали, що їх ділить, а що єднає.

Микола Чубатий.

Релігійне переслідування західних українців

На наших очах відбувається одна із глибоких траґедій українського народу. Західні українці виставлені саме тепер на люті релігійні переслідування збоку Москви. Не йде тут про переслідування віри взагалі, бо такі переслідування в Советах як загальний напрям майже перевелися. Теперішне релігійне переслідування західних українців це один із актів боротьби українського народу, щоб визволитися під релігійним оглядом від московської залежности, духово усамостійнитися від Москви. З другого боку Москва постійно прямує вже від кількох століть, щоби під релігійним оглядом получити українців в одній російсько-православній церкві, як знаряддю російської обєдинительної, національної й державної політики.

Що релігія є найважнішим чинником духової структури народу, то перечити це може тільки поверховний чоловік, що не здає собі справи з того, як широкі маси охоплює релігія та як глибоко вона входить в духове життя мас, отже нації. Може собі одна чи друга одиниця бути безвірним, можуть собі десятки людей бути байдужними до релігійних справ, то проте є фактом, що релігія є духовим кормом міліонів, що релігія надає духову форму нації.

Миж нині ще ділимо світ на культурні круги, що їх основою є релігія. Ми говоримо про світ магомеданський, світ християнської цивілізації чи буддийської. Значиться, що релігія стає мало не всюди канвою для культурного типу народу. Від століть йде змагання українського народу духово, під релігійним оглядом, наблизитися до заходу, на релігійному полі стати незалежним від Москви і з другого боку йде безпощадна боротьба Москви з всякими спробами українського народу стати на релігійному полі самим собою, незалежним від Москви та бути частиною західно-европейської релігійної культури.

Чому Москва, ця атеїстична Москва нинішного дня, що легковажить всяку релігію, з таким диким розмахом кинулася тепер на церкву західних українців? Причини того треба шукати в начальній цілі російської політики в Україні — зробити з окремого українського народу правдивий діялект, частину національного орґанізму російського народу. Релігія, українське католицтво, основна верства духової культури західних українців робить це рішучо неможливим. Тому, хоче хто західним українцям зломити духовий хребет та як калік духових потягнути за собою в обору єдино-неділимого російського народу, то йому конечно потреба, щоби західним українцям, католикам східного обряду, відібрати їх релігію та зединити їх під крилами московського патріярха. Не станеться це, так українське католицтво західних українців стане небеспечно потужним муром українського духового самостійництва, охоронним валом проти єдино-неділимських плянів Москви у відношенню до західних українців.

Факти та їх вияснення.

Ватиканська аґенція, приватні донесення журналістів та приватні листи з погранича советської окупації Европи доносять такі факти. Червоні росіяни заарештували галицько-львівського митрополита Йосифа Сліпого та мали осадити його в київській тюрмі. Побіч Митрополита Йосифа советська поліція виарештувала також всіх владик Галицької Провінції, а саме станиславівського єпископа Григорія Хомишина, його помічника єпископа Івана Лятишевського, та єпископа Миколу Чарнецького. Пізніші вістки донесли додатково про арештування також перемиського єпископа Йосафата Коциловського з території Польщі. Всіх їх осадили в тюрмах Києва та Харкова. Єпископ Хомишин та його помічник, еп. Іван Лятишевський, мали померти в тюрмі. Тим способом ціла церковна провінція галицьких українців опинилася без пастирів-владик.

На місце тих мала советська влада вже вислати якогось „Смиренного Макарія" з титулом єпископа львівського та тернопільського. Аж дивно, що атеїстична влада так йота в йоту наслідує в цій справі церковну політику царського уряду, починаючи від царя Петра І. через переслідування цариці Катерини II. та Миколи I., вкінці теж через церковну акцію уряду царя Миколи II. в часі окупації Галичини російськими військами.

Як колись в історії Москви все насамперед вдаряла в церковну ерархію, щоби потім забратися до рядового духовенства та мас вірних, так і тепер. Донесення тих самих джерел говорять теж про звербування трох апостатів — апостолів московського патріярхату спосеміж рядів українсько-католицького духовенства. Вони завязали Комітет для переведення обєднання західно-української Греко-Католицької Церкви з московсько-російським патріярхатом. Їх акція мала потягнути за собою 42 священиків, що покинули свою церкву. Останні донесення говорять про замкнення львівської катедри Св. Юра та про скликання якогось церковного собору Західної України з поручення московського патріярха Олексія. В звязку зі собором піде атака на характерне духовенство, що остало вірним своїй вірі та лишилося на місцях і не покинуло своґо стада. Під кінець заберуться до мас вірних.

В справі нищення українців католиків царський російський уряд вже був витворив свою власну техніку релігійного переслідування та нею послугувався вже в історії більше разів. Нинішний удар по ерархії свідчить, що маємо діло з тою самою технікою гонення українців за віру, що в минулім.

Чого вчить нас історія.

Насуватися може питання, чому Росії, білій чи червоній, так залежить на винищенню католицтва західних українців. Чому, починаючи від часів царя Петра I., будівничого новочасної російської імперії, інтереси Росії не дадуть погодитися з існуванням українського католицтва, якому кожночасно моковський уряд приносив присуд смерти. В 18-тім століттю, коли східне католицтво стало власністю більшости українського народу разом зі знищенням рештків автономії України за цариці Катерини II., пішла генеральна атака на віру українців на захід від Дніпра.

Коли за царя Миколи I. пішов найстрашніший курс противукраїнської політики, що загнала Шевченка на заслання та розпорошила кирило-методиївців по всій російській імперії, в тім самім часі пішла теж атака на рештки українсько-католицької церкви що ще тоді збереглася по перших переслідуваннях цариці Катерини. Чому якраз в тих самих роках коли Йозефович обновлював валуївський приказ не пустити в світ ані одного слова по українськи, пішла остання розправа з українськими католиками на Холмщині. Москва тоді навіть воліла, щоби холмські українці, що з детермінацією мучеників перших християнських віків боронили своєї віри, пішли в римо-католицький табор та спольщилися, ніж малиб лишитися католиками східного обряду.

Де шукати причини, що навіть 1905 року, коли заведено толеранцію віри в Росії, всі віри дістали толеранцію з виїмком католицтва східного обряду, для якого не було толеранції. Де шукати причини, що аж до останніх років істнування царської Росії кожний чужинець міг дістати право вїзду до Росії з виїмком греко-католицьких священиків.

Росія воліла українців Холмщини таПідляша подарувати Польщі, коли не могла зробити з них вірних російсько-православної церкви. Тої самої політики тримається нині Сталін. На услуги московського патріярхату стали нині аґенти відомого Народного Комісаріяту Внутрішних Діл, щоби помогти переводити дальше і консеквентно політику правітця російського імперіялізму, царя Петра I.

Оці історичні факти повинні найти вияснення серед українсько-американського громадянства, якщо наша політика не має блукати по манівцях балансування поміж притаєним москвофільством та українством. Московські можновладці Кремля знають досконало, що роблять. Нинішня їх акція це продовження винищування всіх тих лучників, що вяжуть український нарід зі заходом, а відривають його від евразійської Москви, що роблять українців нацією з власним хребтом. Тими лучниками були західні впливи в українській православній церкві з часів Петра Могили та його наслідників, тому з Москви мусіла йти політика нищення тих впливів аж до заведення української православної церкви під крила московського патріярха.

Переведення української православної церкви під владу московського патріярха 1685 р. облегчило боротьбу з рештками тих західних впливів в лоні самої української православної церкви. Новий московський церковний зверхник мав змогу не тільки кермувати політикою підбору відповідних людей на владичі становища, але також винищувати тих всіх православних духовних, що не йшли по лінії церковно-державної політики Москви. В 19-тім століттю Москва зробила з православної церкви в Україні послушне знаряддя своєї обєдинительної політики, аж до неґації істнування українського народу включно.

Продовженням тої політики у відношенню до української православної церкви було винищення української автокефальної церкви 1930. Ті самі політичні цілі мало приневолення архиєпископа волинського Олексія, 1939 року, узнати зверхність московського патріярха над собою та поставлення волинського помічника-єпископа Полікарпа перед церковний суд за „зраду православної церкви", коли він по прогнанню большевиків з

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з іміґрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

120) — —

— Фармер скипів: Ви сякі такі! Таж я вас поганців вже роки а роки знаю. Попередньою компанією не який інший чорт орудував, а таки ви. Змінили вивіску й думаєте, ніхто вас не пізнає. Або гроші, або зараз наймаю тягарові авта й перевожу своє дерево кому іншому!

— Ну, ну-у! Попробуй! Хочеш, щоб поліцію покликати? — грозили власники.

— Кличте. А я таки поставлю на свойому!

Аж поліція примусила молодиків погодитися на одне з двох. Врятували дерево знаки Безхатного. Дерево інших фармерів пропало; обстанути за себе самі — не вміли чи не змогли, а правник коштує. Та й дерево після присуду поліції занадто швидко зникло зо складу. Шукай вітру в полі, та чи знайдеш?

Випадків таких знав Безхатний багато більше. Всякі надужиття все йшли у користь гандлярів-перекупців, але ні одна не трапилася на користь продуцентів. Лісу фармер не засіває, не плекає його роками. Коли і скривдять його на дереві, то на якусь певно означену суму. Та бо траплялися й такі випадки: Власник саду у Британській Колумбії ваґонами висилав яблука й грушки до тогож Винніпеґу. Його продукт був у ціні, але одержував він від оптових складів смішно малу ціну. На його листовні запити оптовики відповідали, що яблука й грушки в дорозі попсувалися, багато погнило, потовклося і їх довелося просто таки викидати до Червоної Ріки. Так сталося одного сезону, другого. Далі садівник зачав підозрівати. Вислав ваґон яблук і через якийсь час знов одержав повідомлення, що його яблука зіпсулися. Число ваґону записав він собі загодя, зрештою мав накладну від управи залізниці. Витратив на подорож літаком і несподівано зявився у Винніпеґу, у своїх оптовиків. Назвався торгівцем з північної Манітоби, мовляв, бажає закупити з пів ваґону здорових яблук. Оптовики й повели його до йогож таки ваґону, ще навіть не відпльомбованого. Відкрили ваґон, а з нього пахощі по цілім дільницям розходяться. Яблука здорові, дозрілі! Садівник ще не вірить, каже скриньки з яблуками перекидати. Гандлярі услужно перекидають, завірюють, що доставчик того ваґону людина солідна, все посилає найдобірніший продукт. Тут садівник і назвав себе, викрив, що то він є власне тим доставциком. Гандлярі очи вирячили. Ну, й купили мовчанку власника яблук за півтори чи дві тисячі долярів!

Це поодинчі викриті випадки гандлярського ошуства. А скільки таких випадків не викрито і ніколи не викриється? Не всі продуценти можуть дозволити на подорож до місця осідку перекупців, не у всіх розуму на викриття ошуств вистане. Та й перекупці, попікшися раз, стають не чеснішими, ні, — лише обережнішими. А на своє так і так натягнуть з кого іншого.

XXXIV.

Трохи не до Різдва у вільний час роздумував Безхатний над несправедливістю станових взаємин, обговорював з дружиною, не раз говорив з сусідами. Зароджувалася постанова вивести хліборобський стан з упослідження, заставити гандлярський-капіталістичний світ хлібороба і його працю шанувати, примусити до співпраці на основах загальнолюдського закону: — Людина мусить жити і мусить дати жити іншим!... Колись був він самий бездомним чорноробом. Дбав за нужденне життя, нужденний заробіток, тому хліборобським життям менше цікавився. Не продумував глибше, бож фармерські справи його персонально не торкалися. Ставши господарем, бачив тепер, що при існуючому стані річей він, з дружиною, щоденно працюватимуть на свойому ніби господарстві, а багатітимуть з тої праці люди непрацюючі, всякі перекупці і ліверанти. З тим погодитися ніяк не міг.

Все населення, у якій би то не було державі клясував Безхатний на три катеґорії. Перша — найчисленніша, найтемніша, зовсім не зорґанізована і завдяки тому найбільш упосліджена — хлібороби, селяни-фармери. Друга — також темна, трохи більш розуміюча користи орґанізації — робітництво. І третя — гандлярсько-грошоробна катеґорія неробів. Хлібороб і робітник, будь він чорнороб, інжинір, учитель, чи ще там хто, тяжко кожний в своїй галузі працюють ціле своє життя. А вмирають бідними, часто залишають незабеспечених куском хліба дітей. Бо плодами їх праці користають нероби, всякі малі й великі „бизнесмени", всякі професіоналісти, недоконче корисних професій, що поза тою професією не зумілиб навіть добрими свинопасами бути! Звичайно, лекше молоти язиком, писати, чим працювати фізично. Не дарма в країні наплодилося професіоналістів аж так багато, половина всього населення. Значить: кожний працюючий своєю працею мусить утримувати, та ще й як утримувати, одного дармоїда. Ті не сіють, не пашуть, тільки жеруть і черева випасають, очи салом заволікають. На вигідне життя великого розуму недоконче потрібно. Потрібно хитрости, браку совісти.

Безперечно, є професіоналісти, що людського облику ще не втратили. Але таких меншість. І нічого великого людству вони не дали й не дадуть, хоч ніби намагаються дати. Ще Бальзак писав: бувають великі полководці, поети, письменники, музики, великі винахідники, але великого професіоналіста світ ще не знає. Та нехай би займалися своїми професіями, кожна людина хоче жити. Тільки не здиралиб і сему шкіру з працюючого.

(Дальше буде).

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА ЗАТРИМУЙТЕ СВОЇ ВОЄННІ БОНДИ!

ПОШУКУЄМО 324 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

176) Катерина Бойко, Провіденс, Ровд Айленд	$ 100.00
Попередно проголошено	17,550.00
Разом	$17,650.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше - просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA

P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ВИСИЛАЙТЕ ДЕЛЄҐАТІВ НА ТРЕТИЙ КОНҐРЕС ДО ВАШИНҐТОНУ

Як уже проголошено, Третий Конґрес Американців Українського Походження відбудеться в суботу, дня 26. січня 1946 р. в готелі Вашинґтон, у столиці нашого краю, в Вашинґтоні.

Від усеї нашої суспільности в Америці залежатиме успіх цього Третого Конґресу, хід його нарад, рід його ухвал, вплив його на дальше наше життя й значіння в Америці, в якій мірі причиниться він до розвязки різних мирових питань як на домашному так і на міжнародному фронті, яку матеріяльну, практичну й моральну поміч дасть він нашим по цілому світі розкиненим братам і сестрам — военним скитальцям, який вплив ми зможемо мати на долю й будучність нашого батьківського краю і нашого українського народу, що стогне й карається в тяжкій неволі червоної тиранії большевизму і Москви!...

Щоб наш Третий Конґрес у Вашинґтоні виконав гідно свої великі завдання, щоб міг відповідати духови цих переломових часів, коли у всіх кінцях світа йдуть завзяті бої за незалежність і свободу десятків народів, коли на степах України, в горах Карпатах, в лісах Волині, в цілій широкій Україні дальше ллеться молода кров повстанців у затяжних боях проти окупанта, треба, щоб уся наша суспільність, вся українська іміграція в Америці взяла участь у тому Третому Конґресі. Не повинно отже бути ні одної церковної громади, ні одного братства чи сестрицтва запомогової орґанізації, ні одного товариства горожан, ні одного відділу Союзу Українок, ні одного товариства чи клюбу мужчин, жінок чи молоді українського роду, які не вислалиб на Третий Конґрес своїх представників, своїх делеґатів. Коли кожна наша громада, кожна організація, кожне товариство вишлють по двох делеґатів на Конґрес, то він буде справді репрезентаційний і матиме силу і престіж виступити мужно в усіх справах і питаннях, що цікавлять нас як горожан Америки і як дітей великого українського народу.

Уряд Українського Конґресового Комітету вже розсилає на відомі йому адреси форми аплікацій для делеґатів на Третий Конґрес у Вашинґтоні. Ці аплікації мусять бути урядово підписані урядом громади чи товариства, що висилає делеґатів і мусять бути звернені назад до 21. січня 1946 р. Отже коли ваша громада чи товариство, чи клюб не одержать форм тих аплікацій до 5. грудня б. р., то просимо Вас звернутись на нижче подану адресу з просьбою за такі форми аплікацій для Вашиих делеґатів.

Кожна громада чи організація, товариство, чи братство, сестрицтво чи клюб, можуть вислати по двох делеґатів, але всі делеґати мусять мати урядово виповнені аплікації заслані найдальше до 21. січня до секретаря У. К. К. Тому просимо всіх поробити відповідні приготування до вибору і висилки делеґатів завчасу.

Нехай на Третому Конґресі у Вашинґтоні в дні 26. січня будуть заступлені всі українські громади Америки.

Нехай з кожної громади будуть делеґати від кожного місцевого товариства — від найбільших і найменших, як старших громадян і громадянок так і молоді, як Впр. і Всч. Отці парохи, так професіоналісти, бизнесмени, робітники і фармери.

За аплікаціями для делеґатів і в усіх справах щодо Третого Конґресу просимо ласкаво звертатись на адресу:

MR. BOHDAN KATAMAY, Secretary
UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
817 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA 23, PA.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

АНСОНІЯ, КОНН.

З віча на допомогу біженцям.

В неділю, 4. листопада б. р. відбулося в Либерти Гол при Мейо вулиці віче заходом кількох свідомих людей, в проводі з о. Романом Крупою. Наш парох довгий час накликав з проповідниці, щоби не зволікати, бо це пекуча справа. Вкінці далось зворушити пару місцевих орґанізацій, що приступили до праці, і створили комітет під головством нашого свідомого гр. Яремія Короташа.

Віче отворив гром. Я. Короташ і попросив отця пароха до вступного слова, а о. Крупа змалював горе українського нещасного народу, що його доля розкинула по цілій Европі. Представив положення скитальців та їхні потреби з надходячою зимою. По промові о. Крупа представив шановну п-ню Клявдію Олесницьку, як головну бесідницю.

Пані Олесницька представила в своїй широко закроєній доповіді повоєнне положення українського народу та життя наших вигнанців на чужині, яких лиха доля вигнала їх з родинних міст і осель. Закликувала присутних до якнайщедрішої помочі, а в голосі бесідниці можна було відчути жаль за гірку долю цих нещасливців на чужині. Наша громада ще не мала нагоди почути таку зворушуючу промову від жінки-бесідниці. Але, на жаль не було так дуже до кого говорити, бо погода не дописала, а це вже є для многих причина, щоб не прибути. Дуже велика шкода, що многі пропустили нагоду почути так гарно виголошену промову.

Голова Короташ зложив дяку пані Олесницькій і заявив, що комітет буде продовжувати збірку надалі.

Гром. В. Калина своїм старечим голосом і скромними словами заапелював до присутних, щоби зложили щедрі жертви, а від себе зложив дар $25, даючи тим гарний приклад іншим.

Приступлено до збірки. Зібрано і проголошено $471.25.

Зложили такі особи і орґанізації:

Український Горожанський Клюб $100; по $25: о. Роман Крупа, Хор св. Петра і Павла, В. Калина; по $20: Александер Лаврів, Р. Оліяр, Тов. Запорозька Січ, від. 67; Сестрицтво св. Олени $15; по $10: Тов. Запорозька Січ, від. 23, Св. Петра і Павла Кат. Молода Орґ., Союз Українок, Микола Глива, Іван Прийдун, Яремій Короташ, Теодор Захаревич, Клюб Мужчин св. Петра і Павла, Параня Тута; по $5: Св. Петра і Павла, Женщини, тов. Любов, відділ 262, Семен Підбережняк, Марія Гамуляк, Броніслава Мирон, Анна Зборівська, Семен Шуран, Іван Радзіх, Олена Горбаль, Анна Лемчак, Петро Дутко (з Савтпорт, Ст.), Флоренс Бодонь, Теодор Килявець, Юлія Висовська, Юлія Шмайда, Йосиф Ваньцяк; Йосифина Брухівська $3; по $2: С. Несевич, Марія Короташівна, Марія Короташова, С. Брухівський, А. Мерещак, Г. Рубас, В. Шуран, Т. Кісик, І. Шуран, Текля Самоґал, Т. Стадник, Д. Ґеріяк, Марія Королишин, Текля Глива, І. Біньковський, Юлія Мельник, С. Табака, В. Вавро; по $1: Анастазія Феленчак, Марія Гакуш, Настуся Глива, Юстина Патинок, Пайза Глива, Анна Петрончак, Д. Сидоряк, І. Глива, Марія Ціркот, Н. Журав, І. Рогач. Малими датками $1.25.

Загальна сума разом $471.25. По відтягненню розходів в сумі $27, остало чистого доходу $444.25.

Гроші відіслано до Злученого Українського Американського Допомогового Комітету у Філядельфії.

Іван Радзіх, секретар віча.

Волині, 1941 року повернув до автокефалії та став одним із орґанізаторів нової ерархії української автокефальної церкви.

Нова большевицька інвазія на Україну приневолили владик української православної автокефальної церкви втікати поза кордони України. Над всіми православними України розвів нині московський патріярх свою владу.

Далеко трудніша справа з українцями католиками Західної України, для яких їхня віра стала вже виразно свого роду національною українською вірою. Про заслуги українсько-католицької церкви в Галичині нема хіба потреби ще раз згадувати. Тісний звязок поміж національним українським відродженням Галичини та працею українсько-католицького духовенства хіба факт ніким незаперечений. Українське самостійництво та українське католицтво в Західній Україні працювали рука в руку. Ось і тут причина, чому Москва з такою фурією кинулась тепер на знищення українського католицтва в Західній Україні.

В цім релігійнім переслідуванню криється нічо друге, а тільки винищування українського самостійництва. Йде тут про розірвання найсильніших узлів, що лучать український нарід зі заходом, з Европою. Релігійні переслідування західних українців це боротьба Азії з Европою на Україні. Який опір стріне Кремль в західноукраїнськім духовенстві та який опір стріне він серед західно-українських мас, покажуть найближчі місяці, найближчі роки.

КОМУНІКАТ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

Як вести працю по громадах?

Найкращу відповідь дали на це питання в листопаді такі громади:

Йонґставн, О.

З віча здня 11. листопада прислано такий звіт: На вічу проводив о. сов. П. Олексів. Промовляв голова Злученого У. А. Д. Ком. д-р Вол. Ґалан, співав хор Боян, а зібрано $1,616.10 на поміч нашим жертвам війни.

Ню Гейвен, Кон.

В нас обрано Допомоговий Комітет 15. липня б. р. для збірки убрання та грошей. Убрання ми вже переслали до складу в Ню Йорку, а чек на суму $803.03 пересилаємо до Вас.

За Комітет: М. Кісіль.

Бріджпорт, Кон.

В залученню посилаю чек на суму 700 дол. для потерпівших наших людей від Допомогового Комітету при Укр. Прав. Церкві св. Покрови в Бріджпорт. Кон. — о. А. Бек.

Клівленд, О.

Допомоговий Комітет Української Католицької громади о. сов. Д. Греська в Клівленд знова засилає $500 на поміч нашим збігцям. — Д. Шмаґала, предс., В. Гавриляк, секр., Н. Капраль, кас.

Бейон, Н. Дж.

В залученню пересилаємо чек на суму $430, як збірку від нашої місцевости на поміч нашим братам та сестрам, які потерпіли в наслідок війни.

За місцевий Допомоговий Комітет Укр. Кат. Парохії Успенія Преч. Діви: Мир. Кушнір, голова, Яцко Лаврів, кас., Лука Сорочан, секр.

Ню Йорк, Н. Й.

В залученню пересилаю чек на суму 414.14 як жертву для наших збігцв, які зібрано на листопадовім святі в Н. Й. дня 4. листопаду. — М. Близнак.

Бруклин, Н. Й.

В залученню чек на $400 на допомогу нашим людям від Савт Бруклинського Допомогового Комітету: Іван Гулей, голова.

Хай ці громади та орґанізації будуть взором, як вести народну працю та які давати звіти до нашої преси.

Усі жертви та членські вкладки слати негайно до:

**United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia, 5, Pa.**

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На видавництво Українського Квартальника англійською мовою жертвував Н. Н. $240.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

ЩО ПИШУТЬ?

З ЛЕМКІВСЬКОГО СЕЛА ПІД ПОЛЬЩЕЮ.

Громадянин Іван Тиньо, з Фреквил, Па., переслав листа, що його одержав від рідні з села Поляни, повіт Ясло. В ньому самі родинні вісти, а між іншим, таке:

* * *

Довгі роки перейшли, а ми про себе нічого не знали через шаліючу всесвітну бурю, що не можна було з собою поговорити навіть через лист. Ви, Стрику, певно того там не переходили, що ми тут, кілька разів спід одного фронту під другий. Кулі зрили землю, що не було такого місця, щоб там міг остатись чоловік живим. Били різними калібрами зброї. Ми сиділи в сорочиним потоці, той під верхом, як може собі пригадуєте той потік. Люди повикопували собі тамями і в тих ямах сиділи і так нас якось Господь Бог і Мати Божа охоронили від смерти і каліцтва... За час німецької окупації люди страшно бідували. Мусіли віддавати збіже, бульбу, худобу, яйця, масло, кури, гуси, а людей брали на примусові роботи. Був страшний терор. Людей арештували, розстрілювали. Одним словом було пекло. Тепер трохи лекше, але край страшно знищений і всьо дороге, всього браке, обуви, одежі, хліба... Ми вже шість літ так страшно бідуємо... Тепер усе непевне. Навіть не знати, чи не треба буде нам всьо лишати та іти на схід, бо від нас уже багато сіл виїхало на схід, а що далі буде, то ніхто не знає... Ми тільки пережили, що я чудуюся, що чоловік ще має здоровля і нерви. Але то Господь дає на те все сили і витримання... Так собі думаємо, що там в Америці то люди могли би вічно жити, але тут, у нас, то тепер таки не варта жити, бо такі прикрі часи...

ЛИСТ УКРАЇНСЬКОГО СКИТАЛЬЦЯ З ПАЛЕСТИНИ.

Канадійський „Новий Шлях" помістив листа, висланого українським скитальцем з Гайфи, в Палестині, до свого приятеля в Канаді. Цей лист такий:

* * *

Саме сьогодні, в дні 2. жовтня, дістав від Вас листа. В першій мірі щиро Вам дякую за память та старання про нас всіми покинених скитальців. Те, що Ви вислали мойого листа голові КУК, о. Кушнірові, може значно прискорити наш виїзд до Канади. Рівнож вдячний за те, що дали відпис листа в пресу, може якраз хтось з Бойківщини відгукнесь на мій крик розпуки і особисто захоче поцікавитись моєю судьбою й поможе мені вийти з мойого безвихідного положення.

Щодо того, що є багато незрячих братів, які дались заманути ворожій здливій та облудній пропаґанді, як прим. Славкова тітка, то, на жаль, це правда і я стрінувся з розчаруванням. В Америці, біля Нового Йорку, живе мій односельчанин. З трудом навязав я з ним кореспонденцію. Він вислав мені два рази різних українських часописів з Америки, кілька старих календарів і одну історичну книжку, за що очевидно я йому щиро подякував. Він написав до мене три листи, де точно розказав про давні сусідські зносини з моїми батьками. Радів, що метою свойого життя поставив я працю для українського народу й змагання за цілість та незалежність України. Все було гаразд, одначе з хвилиною, як я щиросердно відкрив правду про большевицькі гаразди на Україні, він від мене відсахнувся і досі нічого не пише. (Останній раз писав до мене в січні ц. р.). Не так давно я написав до нього ще одного листа, одначе не надіюсь, щоб він мені відписав (якийсь чужинець своїми медовими та брехливими словами скоріш промовить до серця нашому братові, як його-ж брат...). Одначе я не розчаровуюсь тим. Так все в світі ведеться, що за силою та за брехнею скоріш люди йдуть, як за правдою. Я вірю, що не всі наші брати заокеаном такі, як мій односельчанин, чи Ярославова тітка. А зрештою, якщо вони мали змогу побачити та пережити те, що діється на нашій безталанній Україні, тоді цілком інакше говорилиб. Вони люблять Україну по-свойому... Вони бачать спасіння нашої України в злуці з Москвою. Забули слова Франка: — „Не пора, не пора москалеві й ляхові служить, довершилась Україна кривда стара, нам пора для України жить!" Вони вбачають в Франкові та Шевченкові трохи не комуністичних пропагаторів. Думають, що червона Москва краща від білої. Прямо незрячі брати. Та прийде час і вони прозріють, тільки, щоб не було пізно, тільки, щоб вони самі не затягнули петлі на шию Україні...

Те, що Ви написали до Оттави, а опісля в Лондон, в справі допущення в межі Канади б. засланців з України, свідчить про Вашу глибоку національну мораль, про Ваш щирий патріотизм й палку любов до України та до її розкинених злиднями по світу синів. Я читав Вашого листа деяким нашим скитальцям, спеціяльно підкреслюючи те місце, де Ви подаєте їм віри в краще майбутнє. Бо й дійсно, якщо в сьогоднішних важких часах є ще люди, що думають не про свої матеріяльні користи, а про те, щоб помогти свойому братові в потребі, щоб вирвати його з невідрадного положення, то мусить прийти довго ожиданий день волі і Україна засяє у всій свойій величі.

Хочете, щоб написати Вам дещо більше з моїх околиць. Щож... Україну покинув я в 1940 році. В ті часи, як я ходив ще „вільно", заводили в Галичині колективізацію не тільки панських, але й селянських земель. Щоб краще це зробити, вони повивозили свідоміший, активніший елемент з родинами на Сибір, а молодь як хлопців, так і дівчат, виарештували та вивезли на заслання, а частину забрали десь на Далекий схід в армію. На засланні тисячі погинули... Ці, що остались, були стероризовані і майже без спротиву погоджувались на кожне большевицьке бажання. Прим., большевики хотіли перед світом показати, що галичани хочуть приєднатися не до незалежної української держави, але до підяремної большевицької республіки. Отже урядили по селах та містах Галичини мітинґи і зарядили приготування до голосування. Якийсь там комісар запитав: — „Хто проти приєднання земель Західної України до Радянської України, нехай піднесе руку вверх!" (автентичні факти!). Очевидно людність мовчала і виходило — „згодились одноголосно". Тоді вони вибрали „депутатів" і перевели приєднання Галичини до Совєтської України. В день „виборів" грала музика, а навіть виголоджене війною населення (особливо міст) могло в цей день купити різні — спеціяльно на цей день приготовані — харчі та предмети щоденного вжитку. З хвилею „правного" поневолення Західної України ставало щораз то гірше. Наперед розширили рейки залізниць, щоб можна те все, що представляло яку вартість або загрозу (людей), вивезли на північ в Московщину, а то й дальше. Опісля перевели „реорганізацію шкіл", то значить, знизили научний рівень, а підвищили комуністичну пропаганду. Після того повели боротьбу з українською церквою, наложивши кольосальні податки на церкви та виарештовуючи свідоме духовенство. Потім поклали руку на все культурно-освітне життя. Наперід перевели безоглядну цензуру на книжковім ринку, а відтак „удержавили" Центросоюз, Маслосоюз, Просвіту, Сокіл, Рідну Школу та інші установи. Затим виарештували майже всіх чільніших діячів даних інституцій. На закінчення стали переводити „добровільну колективізацію", або інакше — нову панщину, та ліквідацію всього того, що хочби в найменшій мірі нагадувало українські вольності і права. Що було дальше, не знаю, бо мене большевики арештували.

Щодо життя в Палестині і на Середньоум Сході, то тут є люди з України чотирьох катеґорій:

Стара еміґрація зо Східної України, що втекла по першій світовій війні; вони вже зжились, мають працю і кусок хліба; що так скажу, вони ще в найкращих матеріяльних умовинах.

Ті, що через польські репресії на Західній Україні втекли з війська, тюрми чи концентраційних таборів. Вони і ті придніпрянці, що попали в німецький полон, а як везли їх з Італії в Большевію, вони по шляху губилися — живуть в найгірших матеріяльних умовинах.

Останньо напливають українці з польської армії, що ранені чи контужені на фронті, повиходили з лічниць. Вони дістають від поляків 12 палестинських фунтів місячно і хоч доволі трудно, але можуть сяктак жити. Щодо праці на терені Палестини, то мало хто зумів щось доривочно знайти. Араби і жиди мають для своїх робітничі організації і дають працю виключно для своїх членів.

Тут між усіми українцями панує згода й гармонія. Направду, за дуже малим вімком (зо старої еміґрації), ніхто не хоче вертатись в Совдепію. Всі чогось ждемо. Ждемо, щоб тріснули льоди і щоб перші з нас дістались в Канаду, а там зясуємо наше положення.

Я певний того, що заокеанські брати поможуть більшості творити в новій країні нове життя на старих, прадідних традиціях.

ВІДЗНАЧЕННЯ ЗА ДОБРУ РОБОТУ!—Президент Труман, зправа на образку, відзначує ген. Джорджа Маршала за „добре виконану роботу" другою „Дистинґвишд Сервис Медаль", що є найвищою державною відзнакою для не-фронтовиків. Президент сказав, що ген. Маршал найбільше з усіх заважував на веденню війни з Німеччиною і Японією та на їхнім розгромі. Тепер ген. Маршал став американським амбасадором до Китаю.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ КЕСЛ, ПА. — Збори відділу 74 відбудуться в неділю, 9. грудня, в годині 10:30 рано, в церковній гали на Ровз Еве. Просимо всіх членів прийти на ці збори. — Уряд.

ГАМТРАМК, МИЦ. — Подаємо до відома членам і членицям Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, що **річні збори** відбудуться в неділю, 9. грудня, в гали де звичайно, точно в год. 1:30 пополудні. На цих зборах буде вибір уряду на 1946 рік і інші важні спарви, тому кожний член має явитися. Пригадуємо довгуючим членам, щоби вирівнали свій довг за 1945 рік, бо тепер довгу не повинно бути. Просимо привести нових членів на ці збори. — А. Патра, рек. секр.

ШЕНАНДОА, ПА. — Бр. св. Володимира, від. 98, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться 9. грудня в годині 2. пополудні в парохіяльнім домі на Вест Сентр ул. На зборах буде звіт з приходів і розходів за другу половину року. Просимо членів прийти на збори і привести нових членів. — За уряд: Н. Максимчук, предс.; В. Пилипяк, кас.; І. Чирний, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 338, що **річні збори** відбудуться в неділю, 9. грудня, в год. 2. пополудні, в Українській Гали 213 Скунмекер Еве. і 2. вулиця. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде звіт секредаря і вибір уряду на 1946 рік. — За уряд: І. Фаль, предс.; П. Янковський, кас.; М. Куць, секр.

АМБРІДЖ, ПА. — Повідомляємо всіх місцевих і позамісцевих членів Бр. св. О. Николая ,від. 276, що **річні збори** відбудуться 9. грудня точно в 2. годині пополудні. Позамісцеві члени зволять прислати свої вкладки перед 9. грудня. Члени, що платять наперед, також мають заплатити свої вкладки в цей день. Всі члени Союзовці дістануть з каси братської вроді дивіденди за один місяць; коли буде дана дивіденда, то буде проголошено відділовим урядом. Обовязково всі члени і члениці мають явитись на ці збори. Хто не вирівнає свого довгу у відділі стратить дивіденду. — І. Новаківський, предс.; В. Цибак, кас.; М. Фук, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори 204. відділу відбудуться в суботу, 8. грудня, в год. 8:15 ввечір, в галі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вулиця. Просимо всіх членів прийти на ці збори та вирівнати всі залеглі й біжучі вкладки, а тим допоможете урядникам відділу на час зробити обрахунок з цілорічної діяльности й виготовити як слід звіт на річні збори, які відбудуться в коротці, а про які кожний член буде осібно повідомлений. Також просимо вирівнати належитости за забрані тікети на відділове підприємство. — Уряд 204. відділу.

КЛІВЛЕНД, О. — Тов. ім. Івана Франка, від. 334, відбуде місячні збори 9. грудня в 1. год. пополудні в У. Н. Домі.. Просимо членів прийти **на ці збори**, бо є важні справи до полагодження, а довгуючих просимо вирівнати свої залеглости. На цих зборах маємо назначити день річних зборів. — За уряд: Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, фін. секр.-кас.; І. Жук, **рек. секр.**

ТОМАСТОН, КОНН. — Тов. Укр. Січ, від. 421, відбуде **річні збори** 9. грудня в 2. годині пополудні, в Укр. Домі, 91 Проспект ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо мусимо вибрати урядників на 1946 рік і є багато справ до полагодження. — За уряд: А. Береза, предс.; Т. Махнюв, кас.; Й. Шеремета, рек. секр

БРІСТОЛ, КОНН. — Тов. ім. Івана Франка, від. 390, повідомляє своїх членів і члениць, що **річні збори** відбудуться в неділю, 9. грудня, в годині 2. пополудні в гали У. А. Г. Клюбі при Механік ул., Форествіл, Конн. Просимо членів і члениць прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження і буде вибір уряду на 1946 рік. Прийдіть хоч на річні збори, бо котрий або члениця не прийде на ці збори, заплатить кару 1 дол., а урядник 3 дол. — За уряд: А. Каламін, предс.; І. Прохницький, кас.; І. Бугрин, секр.

ОЛІЕН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 363, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 9. грудня, в годині 2. пополудні. Просимо всіх членів конечно прийти на збори, бо буде кілька справ до полагодження і вибір уряду на 1946 рік. — Г. Підскальний, секр.

ЛУДЛОВ, МАСС. — **Річні збори** Тов. ім. Івана Франка, від. 253, відбудуться в неділю, 9. грудня, в год. 5. пополудні, в Українській Гали. Просимо всіх членів прийти хоч раз врік і вирівнати свої залеглости. Уряд просить членів, коли вам лежить добро вашого Товариства на серці, то прийдіть і виберіть новий уряд на 1946 рік, бо веж час змінити уряд. — За уряд: Д. Харко, предс.; М. Пукіш, кас.; І. Приступа, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 8. грудня, в годині 7. ввечір, в гали 74 Герис Еве. Обовязком кожного члена є явитись на ці збори, бо є важні справи до полагодження, як також буде вибір уряду на 1946 рік. — К. Фірман, предс.; Д. Лукиняик, рек. секр.; С. Бардачевський, фін секр.-кас.

ЛІТЛ ФАЛС, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 330, повідомляє своїх місцеви хі позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 9. грудня, в год. 2. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів явитись на означений час, бо буде вибір урядників на 1946 рік. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглі місячні вкладки, бо хто не заплатить той буде суспендований. — Т. Стриек, предс.; Й. Франків, кас.; Н. Паламар, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться 9. грудня в гали де звичайно точно в 2. год. пополудні. Буде звіт контролі і інші справи до полагодження та вибір уряду на 1946 рік. Усі члени повинні явитися за збори; не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Н. Броницький, предс.; Т. Крика, кас.; Д. Яворський, секр.

МЕНВИЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 9. грудня, в годині 2. пополудні в Набожинського. — І. Шеґера, предс.; Д. Федина, кас.; Н. Лісний, секр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Н. С., Мінеаполіс, Мінн. — Думаємо, що це справедлива критика з концерту Хору Донських Козаків, що її помістила місцева ґазета. Дякуємо за витинок. В Ню Йорку критикують їх спів надто поблажливо. Може тому, що знають, що це вже не той хор, що був давніше.

ШУКАЮТЬ ОСІБ

ПОШУКУЮ рідного брата МИХАЙЛА ФОРОСТІЙ, родж. в місті Грималові, пов. Скалат, Західна Україна, про якого немає відомості від вибуху війни. Хто знав би його адресу, або він сам, хай зголоситься на адресу:

Rev. THEODORE FOROSTY
P. O. Box 147, Elmira, Pa., U. S. A.

РОДИНУ ОСТРОВСЬКИХ, ДАНИЛА Й ОЛЬГИ з ТИШОВНИЦЬКИХ
шукає:
МИХАЙЛО ТИШОВНИЦЬКИЙ,
H. Q. 1795th LAB. SUP. CO.,
A. P. O. 758, c/o POSTMASTER
NEW YORK, N. Y.

Ближчі інформації подасть:
ROMAN OLESNICKI
151 E. 81st ST., NEW YORK 28, N.Y.

ПОШУКУВАННЯ

Богдана Мовкуша з Куликова пошукує Ольга, дочка цьотки Ґані зі Львова. Адреса: **Touryn Olha**, Ecluse de la Folie, Vesines par Chalette (Loiret), La France.

Катерина Маслянка пошукує **Олекси Маслянки,** котрий виїхав до Америки в 1910 році з двома синами Степаном і Михайлом. Адреса: **Kateryna Maslanka**, Hotel Continental, Bad Kissingen, Bayrn, Bavaria, Germany.

Михайло Федорчук, що знаходиться в Італії, пошукує свого батька **Миколу** зо села Устя, повіт Сєятин. **Тарас Агрес** пошукує **Прокопа** або **Гринька Агреса,** з села Красноселець, повіт Збараж. Мешкали у Ню Йорку. Інтересовані хай пишуть: **Taras Agres,** Ukrainian Company in Italien, Rimini No. 1.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ТАРЗАН, ч. 1290. Атака.

Дорк показав на Тарзана й Джену. „Проженіть їх" — закричав він.

Пан джунґлів вскочив перед дівчину і заняв визиваючу поставу. Дикуни завагалися.

„Коли вони не хочуть забратися, то повбивайте їх" — закликав Дорк.

Сторожі кинулися вперед, їх проводир розмахнувся списою.